

Lantarbetaren

N:r 47

Redaktör Gösta Netzén

Onsdagen den 23 nov. 1938

Ansv. utg. Emil Nilsson

23:e årg

LORT-SVERIGE

måste avskaffas

Den allmänna svenska bostadskongressen i Stockholm den 18 och 19 november kunde glädja sig åt livligaste tänkbara intresse och anslutning. Enskilda och representanter för organisationer från hela vårt avlånga land hade hörsammat inbjudan till kongressen och bland andra märktes sålunda författaren Lubbe Nordström. En hel del av våra avdelningar voro också representerade vid kongressen.

Kongressens otvivelaktigt mest uppmärksamade föredrag hölls av socialminister Gustav Möller, vilken därvid ägnade särskild uppmärksamhet åt lantarbetarnas bostadsfråga.

I sitt föredrag på bostadskongressen uppehöll sig socialministern först vid omfattningen av den geografiska fördelningen av de pengar staten ställt till förfogande för en förbättrad bostadsproduktion och påpekade hur ojämnt medlen fallit över landet. I fortsättningen berörde också statsrådet "Lort-Sverige" och framhöll som en av de viktigaste sociala åtgärderna att få dessa lantarbostäder ombyggda.

Ar efter år har beslutats åtgärder på olika vägar till bostadsförbättring på landsbygden. Det som nu väl kan anses närmast förestå är att se till, hur staten skall komma att intressera sig för byggande av hem för gamla.

Tal. påpekade, hur påfallande ojämnt de något över fyra miljoner kr. som anvisats som lån eller bidrag till förbättrande av lantarbostäder, fallit över landet, ofta beroende på ojämna initiativ. Södermanlands län har t. ex. fått något över 900,000 kr., Malmöhus län omkring 541,000 kr., Östergötlands län 378,000, och så undan för undan nedåt. Kopparbergs län har fått eller begärt endast 400 kr! Av de län, där man vet att det finns ett större antal gods, är det Älvsborgs som i minsta utsträckning begagnat statens hjälp.

Man anser, att under de år stödåtgärderna vidtagits, 5,000 lönebostäder blivit ombyggda, men man förmodar, att omkring lika många genom exempelens makt ha blivit restaurerade utan statslån. Dessa siffror ansåg statsrådet vara ganska sannolika.

Icke förty har man på sina håll varit missnöjd med den lamma takten i förbättringsarbetet, och man hoppas nu att genom de nya förslag som äro å bane kunna sätta större fart på saneringen. ström — där lantarbetarna bo. Det är en

av de allra viktigaste sociala åtgärderna att få dessa lantarbostäder ombyggda, och staten har rätt att ställa mycket stränga fordringar på dem.

de allra viktigaste åtgärderna att få dessa lantarbostäder ombyggda, och staten har rätt att ställa mycket stränga fordringar på dem.

Själv skänning måste jag säga att det finns massor av bostäder på landsbygden i Malmöhus län som behöva saneras. Man kan inte komma ifrån det intrycket att det måste finnas en säregen initiativlöshet på de fetaste slätterna i landet.

Hr Möller övergick sedan till arbetarsmåbruken. Hela anslaget till arbetarsmåbruken utgör 41,100,000 kr., därav betydligt över hälften på de fyra nordligaste länen. Sörmland är det enda län som icke tagit ut någonting av dessa lånemedel. Som sig bör kommer den väsentligaste delen av dessa pengar skogsarbetarna tillgodo.

Om man så vill kan man säga att det var en försummelse att inte kräva ganska stränga kvalitetsbestämmelser, när det gällde att lämna ut en så stor summa som 45 milj. kr. i bostadsförbättringsbidrag. Det ligger i sakens natur att de bostäder som byggas med hjälp av statens pengar, bli så goda som möjligt.

Definitiv ståndpunkt har ännu inte tagits till denna fråga, men jag tror att man kommer att fordra att centralvärme och vattenledning skola införas.

Till senaste årsskiftet hade beslutats bostäder för inemot 88 milj. kr., och till dessa hade utgått statsbidrag med 39 milj. För närvarande finns det ansökningar på inalles 10 milj. kr. i statsbidrag, som inte kunnat beviljas. I följd begränsades nämligen den sammanlagda summan statsbidrag i fråga om dessa medel till 4 milj. om året, och jag tror inte att jag i år vägar ställa större krav på statskassan. Det skulle alltså bli 6 milj. kr. kvar i form av icke beviljade ansökningar. Under de senaste två åren har något ansökningsförfarande icke tillämpats, men jag lutar närmast åt den åsikten att införa ett sådant igen. Att märka är att dessa arbeten äro utomordentligt effektiva när det gäller ett bekämpa arbetslösheten, i fall en ny kris skulle komma.

Med hjälp av dessa pengar hoppas vi kunna genomföra en fullständig sanering av de dåliga bostäderna på landsbygden. Vad de lägenheter beträffar som sakna centralvärme och vattenledning, så torde det komma att föreslås

att de skola få bidrag för att inleda dessa bekvämligheter, även om de tidigare fått vanligt bostadsförbättringsbidrag.

Som en av de allra viktigaste åtgärderna betecknade statsrådet bostadsförsörjningen för barnrika familjer. I Stockholm har det byggts eller beslutats 1,064 sådana lägenheter, därav 36 om fyra rum och kök. Främst ligger dock Göteborg med 1,231 lägenheter. Närmast i konkurrens kommer Borås. De övriga städerna komma långt efter, såsom Malmö med 167 lägenheter, Norrköping 63, Hälsingborg 53 och Örebro 42. Inalles delta 55 städer i denna verksamhet. Dessa siffror visa att denna form av bostadsbygge är ojämnt fördelat. Det är särskilt viktigt observera att i synnerhet de orter som ha svårt att pressa ner sin arbetslöshet, borde ägna sig åt att bygga sådana bostäder, ty av erfarenheterna från krisbekämpandet lärde vi att åtgärderna på bostadsområdet hade den kanske bästa effekten.

Socialministern kom sedan in på bostadsbyggandet på landsbygden och betecknade den senaste riksdagens beslut på denna punkt som utomordentligt betydelsefullt. Nu kan faktiskt varje vanlig familj på landsbygden få sin egen stuga, rymlig och välgjord och, vilket är sakens kärna, till ett rimligt hyrespris. Sammanlagt 274 landskommuner ha be-

slutat ta upp denna verksamhet. Med en förbättrad allmän bostadsstandard måste man räkna att skogsarbetarna vid unga år skola söka arbetarsmåbruken. Först på senare tid har man lagt socialhygieniska synpunkter på dessa småbruk. Det är därför viktigt att deras innehavare ha möjlighet att få sina bostäder utvidgade när familjen börjar växa.

Slutligen berörde statsrådet byggande av hem för gamla. Detta är en ytterst tacknämlig verksamhet, och jag hoppas, sade han, att om ett par veckor få mottaga ett förslag på denna punkt från den nu arbetande kommittén.

När alla de åtgärder jag nu talat om blivit igångsatta så betyder det att vi gripit oss an att lösa bostadsproblemet så att säga i båda ändar. Redan utförda eller pågående arbeten komma att medföra en sådan sanering av bostadsbeståndet i vårt land att vårt folk skall kunna bo i stort sett tillfredsställande. Vad detta betyder ligger i öppen dag.

Redaktör Ström tackade socialministern för hans "energiladdande" föredrag. Till detta lade hr Ström ett tack för vad Möller betydte. Hans namn är en fanfar, och vi kunna vara glada att vi ha Gustav Möller som går före oss.

Socialminister Gustav Möller i talerstolen.